

KAPITEL 8

Nopperterne slår igen

The Rolling Stones kommer til Danmark i marts 1965. The Rolling Stones spiller i Odense! De er såkaldt langhårede, og under den nedladende overskrift "Rædselsfuldt dejligt" er fordømmelsen i Jyllands-Posten arrogant, voksen og noppertsk: Bandet "lavede spektakel, assisteret af to lignende fynske og et københavnsk ensemble. Hvem der var bedst, altså lavede mest infernalsk støj, er meget svært af afgøre".⁸³ Året før har The Beatles givet to koncerter i København, og drengemode er for altid forandret. Også livet i Amdis alternative verden kan efterhånden ses på indbyggerne. Håret vokser, og han har for længst tillagt sig fuldskæg – en attribut fra jazzfolket og fransk intellektualisme.

Sidenius bærer uniform som Amdis far, hvid skjorte, jakke og smalt sort slips. Hans-Otto har droppet slipset, men beholdt skjorte og jakke. Merete møder i nederdel eller kjole, nylonstrømper og små højhælede sko.

Amdi går på arbejde iført islændersweater, fløjlsbukser, farvestrålende eller to forskelligtfarvede strømper; det er ikke normalt, men ingen skal diktere ham småborgernes uniform, hvad betyder det ydre?

Skolelærere er livstidsansatte statstjenestemænd med ret til en særlig pension og andre privilegier og underkastet en formel prøvetid på to år. Sidenius slår Amdis stilling op i efteråret 1964, og Amdi udfylder den krævede formular, Sidenius vedhæfter sin varmeste anbefaling og videresender den til skolekommissionen. Det er en formalitet, Sidenius ansætter jo selv sine lærere.

Når skolekommissionen har nikket ja, er næste formalia, at sognerådet, der skal betale, også siger ja – og videresender til Amtsskoledirektionen, der er statens lokale repræsentant og dermed den formelle ansætter af statstjenestemænd.

I slutningen af marts bralrer Ekstra Bladet på forsiden: "For langhåret til fast lærerjob."

Skolekommissionens nej til Amdi bliver en af årets helt store mediebegivenheder. I den fortsatte politiske kamp mellem Næsby's tilflyttere og det konservative ophav har de sidste vundet en lille sejr med valget af den konservative malermester Helge Andersen til formandsposten i skolekommissionen. Den socialdemokratiske borgmester, Carl Jepsen, selv skoleinspektør, har tabt terræn. Det var ham, der ansatte Henrik Sidenius med løftet om, at denne selv kan ansætte sine lærere.

Kirsten Lund klukker 55 år senere muntert og resigneret, når hun fremmaner Helge Andersens brede fynske begrundelse for ikke at ville ansætte Amdi: "Ma' må jo se lidt norma-l uh!"

Hun tilføjer, at "Amdi så sgu ikke normal ud! Han gik med blomstrede bånd om bukserne, store røde skisokker og nogle sko, hvor sålen sad løst, så det klappede, når han gik op ad gangen. Han var farverig."

Malermester Helge Andersen oplyser, at beslutningen om ikke at ansætte Amdi er truffet på et møde, hvor otte af skolekommissionens ni medlemmer var til stede. Alle stemte imod fastansættelsen. De begrundede afvisningen med, at man ikke fortsat vil tolerere Amdis usoignerede, langhårede, vildskæggede fremtoning – det er ikke passende for en funktionær i samfundets tjeneste.⁸⁴

En avis spørger:

– *Er Amdi Petersen ikke en dygtig lærer?*

– Jo, absolut, og hans anbefaling fra skoleinspektør Henrik Sidenius var meget fin, siger Helge Andersen.

– *Hvad har størst betydning, lærerens pædagogiske evner eller hans udseende?*

– Det burde jo være hans dygtighed, men det er ikke altid tilfældet. I dette tilfælde maa det altsaa være udseendet, som har været årsag til vor beslutning.

– *Har De selv børn i Kroggårdsskolen?*

– Nej, jeg har et barn i Næsby skole. Og som far ville jeg være betænkelig ved at vide, at mit barn undervises af en lærer med Amdi Petersens udseende. Jeg tror, at den lærer kan påvirke mit barn paa en uheldig maade.

– *Udelukkende på grund af udseendet?*

– Ja!⁸⁵

Helge Andersen står de kommende dage og uger urokkeligt fast på trods af hånen fra københavnerpressen, der her midt i 1960'ernes rasende sam-

fundsomvæltning fremstiller ham som en pinlig fortidslevning. Ekstra Bladet angiver tonen i en leder om Odensebegivenheden med overskriften "Han ser anderledes ud. Han skal kanøfles".⁸⁶

Sidenius har i sin anbefaling til skolekommissionen erkendt, at Amdi har en uortodoks fremtræden. Han skriver om Amdi, "... at han i mange henseender er en fremragende lærer. Han har et helt enestående godt forhold til børnene på alle alderstrin, er en inspirerende underviser med et fint greb om stoffet og forstår samtidig at få eleverne aktiviseret i et godt arbejdsklima. Med hele sin uortodokse fremtræden, båret som den er af en personlig holdning til tilværelsen og en kærlighed til det menneskeligt ægte, har han betydet meget for skolens atmosfære. Han har overalt været med til at præge skolelivet på en god måde og altid under ansvar over for helheden, og derfor anbefaler jeg meget kraftigt, at han ansættes i en fast lærerstilling."⁸⁷

Amdi er i den offentlige debat lige så stålsat som malermesteren, ikke så meget som en neglesaks skal nærme sig hans hår. B.T. oplyser, at skolekommissionens afgørelse ikke bør overraske ham, da Helge Andersen "allerede for længere tid siden" har meddelt Amdi, at han kun bliver ansat, hvis han "ændrer sit ydre i overensstemmelse med, hvad man maa anse for mere almindeligt".

Helge Andersen må rejse til København og forsvare sig i TV Avisen. Han gentager uden at blinke, at skolekommissionen er enig om, at man ikke kan have en lærer med så afvigende en fremtoning.

Det går landspolitik i sagen. I Folketinget anmelder lærer Erik Sigsgaard fra SF et spørgsmål til undervisningsminister K.B. Andersen: "Finder ministeren det rimeligt, at en lærers fastansættelse gøres afhængig af frisure og klædedragt?"⁸⁸

I de følgende dage beskylder hovedstadsaviserne skolekommissionen med lange reportager fra de Odenseredaktioner, hvis unge journalister længe har hæget om Huset. Politiken spørger skoleinspektør Sidenius om, hvor mange langhårede elever der er på skolen.

"Kun én. Det er en 8-årig elev i 2. b, som er Beatles-interesseret. Det er i øvrigt min egen søn, Otto, og han blev da klippet i går."

Politikens artikel fortsætter:

- Ja, man kan vel ikke sige, at det har bredt sig, kommenterer Helge Andersen.

- Men var det ikke det, De frygtede?

– Jeg vil ikke sige, at det er det lange hår og udseendet alene, det er hele mandens fremtræden.⁸⁹

Danmarks Lærerforening er en tung, konservativ forening. Den giver ikke Amdi nogen opbakning:

”Der findes ikke regler for, hvorledes en lærer maa se ud, men i praksis er der alligevel visse regler, som maa overholdes,” siger lærerforeningens sekretær, overlærer H.E. Frank Hansen, til DR’s Aktuelt Kvarter og uddyber: ”Det spiller saaledes en vis rolle, om læreren møder velsoigneret i skolen. Han maa ikke virke for afstikkende i forhold til omgivelserne.

– Aspiranten skal altså tage hensyn til, om han ønsker ansættelse i Gladsaxe eller i en lille vestjysk kommune?

– Det spiller en rolle, om man søger ind i det store bysamfund eller det lille landsbysamfund. Der maa være grænser – og kommunalbestyrelserne maa have mulighed for at bedømme den enkelte lærers mulighed for at falde ind i rammerne.”⁹⁰

Lærerforeningen har sandsynligvis en mere prosaisk grund til ikke at hjælpe Amdi: I modsætning til sine kolleger tror han ikke på fagforeninger. De er nopperter, og han er ikke medlem af Danmarks Lærerforening, fortæller Merete Nygård.

Sagen går nu sin formelle gang, først til sognerådet. Det er uhørt, at et sogneråd eller dernæst en amtsforvaltning går imod den lokale skolekommissions ansættelsesønske; lokalt selvstyre af kirke og skole har lige siden *de opvæktes* og senere bønders, husmænds og arbejderes frihedskamp i 1800-tallet været en sakrosankt værdi, som forener grundtvigianere og missionsfolk, venstrebønder, socialdemokrater og radikale.

Alligevel mobiliserer lærere og forældre forud for sognerådsmødets behandling af sagen. Den øverste myndighed på Fyn, stiftamtmand Jacob Høirup, gør dog på forhånd klart, at det kan de godt opgive, fortæller han dagbladet Aktuelt:

”Fordi en mands pædagogiske egenskaber er i orden, skal han ikke kunne té sig som han vil! Selvfølgelig skal der være råderum for den personlige egenart, men inden for det offentlige må der være en grænse!”⁹¹

Forældre til Amdis elever skriver til skolekommission, sogneråd og amtets skoledirektion og beder om en omgørelse af beslutningen: ”Det tilføjes, at forældre repræsenterende 123 af de i alt 136 implicerede børn

"Den langhårede skolelærer" fra Fyn blev landskendt som symbol på en ny tid i skolen med en mere fri holdning til både børn og beklædning. Lige nu er han i stormvejr og er trukket i det pæne tøj til ære for fotografen og offentligheden.

protesterer mod, at Amdi Petersen er blevet nægtet fast ansættelse, og udtaler, at han gør god fyldest som lærer."⁹²

Fru Bente Juul Berg, mor til tre drenge på Kroggårdsskolen, siger til Ekstra Bladet:

"Jeg skal nok selv lære mine drenge, at de skal vaske sig og se nogenlunde ordentlige ud i tøjet. Men Amdi kan give dem noget, jeg ikke kan. Det vil være forfærdeligt for vores børn, hvis han skal gå fra skolen, for han holder fremragende disciplin, og han giver dem mulighed for at være selvstændige.

Endnu er han ung og langhåret, men en dag blir han klippet, og ungerne har stadig en dygtig lærer. Blot han får lov til at beholde sit indre.”⁹³

Folketinget behandler sagen, samme dag som sognerådet skal mødes om aftenen. ”Det er en hårrejsende sag,” skæmter SF’eren Erik Sigsgaard, og minister K.B. Andersen bidrager til morskaben i salen: ”Jeg er ikke bange for min hårpragt, men jeg skal ikke have ørerne i maskinen,” siger han og henviser til det lokale selvstyre, altså skolekommissionen.

Lærerrådsformanden på Kroggårdsskolen iværksætter et sidste, desperat forsøg og griber i det eneste halmstrå, han finder, og skriver til etatens højeste myndighed, undervisningsminister K.B. Andersen, at skoletilsynsloven fastslår, at en lærer kan fastansættes, hvis han ’gør fyldest i sin stilling’. ”Kan ministeren ikke gribe ind,” skriver lærerrådsformanden, ”når skolekommissionen offentligt har udtalt, at Amdi netop ’gør fyldest’, men at den ikke ønsker ham fast ansat udelukkende på grund af hans ”uortodokse og noget uheldige fremtoning?”

Nej. Ministeren henviser til, at han allerede i Folketinget har udtalt, at han ikke synes, at hår eller tøj afgør, om en lærer skal ansættes, hvis han ellers gør fyldest, men at skoletilsynslovens §38, stk. 11 udtrykkeligt anfører, at det er skolekommissionen, der indstiller til ansættelse. Hans hænder er bundet af det danske nærdemokrati i skolevæsenet.⁹⁴

Ministeren sender en kopi af brevvekslingen til amtmand Jacob Høirup, muligvis i et sidste forsøg på at påvirke denne.

Sagen har i flere uger kastet et uønsket lys på amtmandens skolevæsen, og nu skal den sag lukkes! Han indkalder til hastemøde i skoledirektionen fredag aften den 9. april, netop som påskeferien er indledt, og får sagen afsluttet med en vedtagelse om ikke at ansætte Amdi.⁹⁵

Efter at hovedstadsaviserne har raset resten af weekenden, svarer amtmand Høirup den socialdemokratiske undervisningsminister. Først henholder han sig, som ministeren, til formalia, men tilføjer: ”Det er vel trods alt også et spørgsmål, om det ikke er at drive spøgen for vidt, når en lærer møder i cowboybukser med påsyede hjerter og striber ned ad buksebenene. Og man nærmer sig det Storm P’ske, når et par slubrende sko ikke bliver repareret, men der blot bindes sejlgarn om dem.”

Amtmandens respekt for det folkelige er begrænset, for han tilføjer: ”Det er på den baggrund forbløffende, at 90 procent af forældrene med elever hos Amdi Petersen har ønsket at beholde ham.”⁹⁶

Sidenius udtrykker stor skuffelse over affæren, både privat og i flere

medier. Hvorfor forsvarer han ikke mere håndfast Amdi, hvorfor hæger han ikke om sin frihed til at ansætte netop de lærere, han finder bedst?

Sidenius har i de forløbne knap fem år flere gange truet skolekommissionen med at forlade stillingen, når den forsøger at bestemme over hans ledelse af Kroggårdsskolen, og det har især været slemt under Helge Andersens formandskab for skolekommissionen. Men det gør Sidenius ikke nu, for som den garvede politiske navigatør han er blevet, vælger han ikke kampe, han vil tabe, understreger hans kone i et senere interview: ”Havde Amdi bare været medlem af Lærereforeningen, havde de sammen gjort kål på malermester Andersen.” Uden fagforeningens opbakning har han ingen chance.

Måske er det også en lettelse for skoleinspektøren; han har rigeligt at slås med. Merete vurderer i hvert fald senere: ”Min fornemmelse er, at Sidenius efterhånden ikke var så begejstret for Amdi, som ville bestemme mere og mere – og det duer jo ikke med to haner i samme kurv.”

Helge Andersens urokkelige parathed til at være til grin for hele landet og til at lade sig udsætte for forældres og læreres hårde kritik har givet årsag til spekulationer over, om der under begrundelsen for Amdis fyring gemte sig en dybere, måske ligefrem unævnelig årsag. Spekulationen har især fået næring af, at skolekommissionen under Helge Andersens ledelse allerede nogle få uger efter Amdis fyring besætter den genopslåede stilling med lærer Gunner Frederiksen, der bærer endnu længere hår end Amdi samt et kolossalt rødt fuldskæg.⁹⁷

Mange år senere, i 2007, hævder hans to Huset-medstiftere, Ole Hansen og Carsten Ringsmose, i en aviskronik, at der sandsynligvis findes en skjult årsag. De antyder, at Amdi gik i seng med en eller flere af skolepigerne, og at den besynderlige begrundelse med hår og skidt var et skalke-skjul for at beskytte pigerne, deres familier og skolen.⁹⁸ De skriver: ”Da vi har boet sammen med Amdi, har vi en viden, som måske sætter os i stand til at forstå skolemyndighedernes dilemma: Amdi plejede meget nære, personlige relationer til de piger, han underviste. Det kan skolemyndighederne have vidst uden at have konkrete beviser for forholdets nærmere karakter. Og så står skolekommissionens snedige ’diplomati’ pludselig i et forklarende lys.”

Tidligere elever og kolleger og huskammerater reagerer i dag med måben over for påstanden. Merete, der bliver på Kroggårdsskolen og i skole-

kredsen helt frem til 1999, siger: ”Jeg har aldrig nogensinde hørt noget i den retning. Jeg kan ikke forestille mig, at det kunne være sket. Sådan var Amdi ikke, sådan har jeg slet ikke oplevet ham.”

Som nævnt har de tidligste elever på Kroggårdsskolen et tæt netværk med mange jubilæer, og det er muligt at fremskaffe telefon- og mailadresser til de fleste overlevende elever i Amdis klasser. Til denne bog er interviewet alle de piger, der kunne fås kontakt til, i alt ni, samt nogle af deres datidige drengevenner. Desuden er tidligere kolleger på skolen blevet kontaktet – de er alle lige så uforstående og hovedrystende over for anklagen som Merete.

Inge Nørgård var en begejstret Amdielever, og hendes dagbog fra perioden nævner flere gange Amdi, også ansættelsessagen. Hendes reaktion opsummerer de øvrige pigers fra Amdis store klasser: ”Det overrasker mig vildt! Han var ikke den slags lærer, man kunne blive lun på. Man havde ikke et direkte du-og-jeg-møde med Amdi; det har jeg haft med mange andre lærere, for eksempel Frusi, som vi kaldte fru Sidenius.”⁹⁹

Hans-Otto reagerer med tilsvarende forbløffelse: ”Det har jeg aldrig hørt!” På spørgsmålet, om det – med hans årelange nære venskab til Amdi og et helt arbejdsliv i danske skoler – forekommer sandsynligt, kunne han finde på det? svarer Hans-Otto: ”Det har ikke engang strejket mig – hundredvis af andre, men ikke ham. Ork, jeg har haft masser af kolleger, der i hvert fald har udtalt sig savlende om kvindelige elever, men svaret er nej!, det kan jeg ikke forestille mig.”

Ingen af de to har fremlagt vidneudsagn til underbyggelse af deres anklage. Carsten Ringsmose døde i marts 2020; han blev interviewet til denne bog kort før, da han var stærkt svækket af kræft – han henviste til, at ”Ole havde ’set noget’ i Huset”.

Ole bor kun i Huset på Hunderupvej et lille års tid og flytter allerede i 1964; også han er svækket af sygdom, da han interviewes i marts 2020. Han kan kun oplyse, at han engang kom ned på Amdis værelse, ”hvor han angivelig var ved at undervise en ung skolepige. Der sad han med hende på skødet, og omfavnede hende på en meget kærlig måde og holdt op, da jeg kom ind”.

Andre daværende beboere i Huset foreslår, at Ole nok har set Amdi sammen med Grethe Flintegaard Andersen, der som stor gymnasiepige kom i Huset og blev Amdis mangeårige kæreste.

Søgningen efter ’den rigtige’ grund til Amdis fyring fører også til den

pensionerede, daværende lærer og senere skoleinspektør på Kroggårds-skolen, Hans Andersen. Han forklarer, at den daværende skolekommission var præget af bondevenstre og meget konservativ. ”Jeg tror, de fortrød at have ansat Sidenius. Men han var mere strategisk i sin adfærd.”

Heller ikke Hans Andersen giver meget for teorien om seksuelt overgreb; han er overbevist om, at der først og fremmest var tale om en politisk fyring: ”Amdi var jo meget kraftigt involveret i atomkampagnen og var i spidsen for Huset på Hunderupvej.” Andersen har med sin livslange karriere i Næsby skolevæsen også haft mulighed for senere at tale med malermesteren om fyringen. ”Han var overbevist om, at han gjorde det rigtige. Det var en politisk dagsorden at komme af med Amdi.”

Merete er enig. Kort efter fyringen mødes Helge Andersen med Kroggårds-skolens lærere og siger, at ”de socialistiske ting, Amdi står for, skal vores børn ikke udsættes for”.

En skolekommission, et sogneråd og en amtsskoledirektion må ikke fyre eller nægte at ansætte en person på grund af hans eller hendes politiske overbevisning; det forbyder grundloven. Det ved de alle; det lange hår og det farvestrålende tøj lå til gengæld ligefor. Amdis selvstændigheds-trang gjorde det muligt.

Bag mediernes opmærksomhed har imidlertid et helt andet forløb fundet sted. Skolekommissionsformand Helge Andersen har ganske rigtigt for længe siden, helt tilbage i forrige skoleår, opsøgt Amdi på skolen og gjort ham klart, at såfremt han ikke ændrer på sit udseende, ville det kunne få indflydelse på hans fremtidige ansættelse. Amdi har ved den lejlighed snakket ham efter munden, sagt, at det er en fair behandling og lovet, at han nok skal overveje at efterkomme henstillingen. At han i stedet er blevet mere og mere outreret i sin påklædning, gør kun Andersen endnu mere bandsat.

Da skolekommissionen første gang behandler Amdis ansøgning, er det afgørende argument mod ham imidlertid ikke påklædningen.¹⁰⁰ Den folkevalgte kommissions medlemmer har nemlig læst i avisen, at Amdi med et nyindkøbt skib vil opgive sit job for at sejle jorden rundt. Hvorfor i alverden ansætte en mand, der offentligt har erklæret, at han ikke vil blive, spørger Andersen de øvrige syv tilstedeværende medlemmer af kommissionen – og får uden besvær en enstemmig beslutning i kommissionen om at afvise ansøgningen. Men Andersen kan ikke bruge dette

argument i offentligheden, for Amdi er jo hverken ansat eller har opsagt sin stilling.

Nu begynder et intenst forhandlingsforløb.

På skolen rykker lærerrådet sammen om Amdi og beder kommissionen om en genbehandling. I amtet reagerer skoleforvaltningens øverste chef, skolekonsulent Viggo Land, med en tilsvarende opfordring.

Skolekommissionen giver sig og indvilger i at mødes endnu en gang om Amdis ansættelse – nu med assistance udefra, for denne gang deltager ikke bare fire af Kroggårdsskolens lærere, men også amtsskolekonsulent Land. De fire kolleger taler varmt om Amdi – ja, han har nogle særheder, erkender de, men en fastansættelse betyder jo reelt en tjenestemandsgodkendelse, så Amdi senere kan få et lærerjob et andet sted. Kan man ikke venligst tage det i betragtning, det er jo hele Amdis fremtid, der står på spil?

Ikke på vilkår, siger kommissionen – men Land gyder olie på vandene: Skolekommissionen har skam gode grunde til at fastholde sin beslutning, siger han, men lærerne har fremført lige så vægtige argumenter, tilføjer han balancerende og udvirker, at en endelig beslutning udskydes.

I de næste uger foregår et intenst penduldiplomati; Land har private samtaler med Andersen og med flere andre kommissionsmedlemmer og med lærerrådet, og til sidst har den effektive embedsmand fået strikket et forslag sammen til en mindelig løsning, så mere kontrovers kan undgås. På et møde i midten af februar giver skolekommissionens medlemmer modstræbende efter for et hårdt pres og accepterer Land og lærerrådets forslag til kompromis: Skolekommissionen er parat til at acceptere, at Amdi ansættes, men på den helt klare betingelse, at han derefter forsvinder. Dermed er han godkendt som tjenestemand og vil fremover kunne søge job på enhver anden folkeskole. Som sidste betingelse kræver malermester Andersen en skriftlig erklæring fra Amdi om, at han efter en fastansættelse forlader kommunens skolevæsen senest den 1. august.

Land får hurtigt fat i Amdi, møder op i et frikvarter på Kroggårdsskolen, og får et kortfattet, håndskrevet løfte fra Amdi til skolekommissionen: "På givne foranledning skal jeg her meddele, at jeg er sindet at forlade Kroggårdsskolen 1. august 1965." Land fortsætter i Næsby direkte til Andersen med det underskrevne dokument.

Nu er der ro om den kontroversielle lærer. Land møder op til endnu et

skolekommissionsmøde en måned senere i den faste overbevisning, at sagen er løst; de har i dagens anledning inviteret selve hovedpersonen, Amdi.

Men nej! For i mellemtiden er Amdis skib forlist, og da skolekommissionen mødes den 22. marts, taber alle kæben, da han fortæller dem, at han i sin erklæring netop har skrevet, at han på det tidspunkt er *sindet* at forlade Kroggårdsskolen den 1. august, fordi han ville have mulighed for at kunne ombestemme sig.

Amdi tilføjer, at hvis han bliver fastansat, har han ikke har tænkt sig at forlade Kroggårdsskolen. Vil han i så fald ændre sit udseende? Ikke på vilkår, svarer Amdi.

Så er det slut med skolekommissionens tålmodighed og Lands mulighed for at beskytte ham; Andersen har alle medlemmer bag sig, da de vedtager at fastholde deres oprindelige beslutning om ikke at ansætte Amdi og fremsender denne indstilling til sognerådet.

Her forsøger formanden, Carl Jepsen, der har promoveret Sidenius og lovet ham fuld råderet over, hvilke lærere han vil ansætte, at redde situationen ved at genoplive Lands kompromisforslag: Amdi kan blive ansat, hvis han straks søger sin afsked. Mødet, der helt usædvanligt er blevet lukket for tilhørere, trækker ud til midnat. Amdi afviser igen.

Så er terningerne kastet; sognerådsformand Carl Jepsen må redde stumperne, ikke mindst for sig selv og sit fremtidige samarbejde med skolekommissionen. I en pressemeddelelse fra det lukkede sognerådsmøde hedder det:

”Man nærer ikke tvivl om Amdi Petersens gode evner, ej heller om hans menneskelige gode egenskaber, men maa alligevel tiltræde skolekommissionens indstilling. Ansvarer hviler paa skolekommissionen. Den maa ogsaa have ret til at gribe ind, hvor den finder det nødvendigt. Det er tidligere sagt, at aspiranttiden er som en forlovelsestid, hvor to parter skal lære hinanden at kende. Hvis blot en af parterne finder forbindelsen mere eller mindre utilfredsstillende, hæves forlovelsen.”¹⁰¹

Amdi lufter planer om at finde arbejde på en anden skole, men vælger at blive på Kroggårdsskolen skoleåret ud, så hans klasser ikke ender med vikarer. Da sommerferien begynder, er han en fri mand.

Efter mere end to års energisk fremdrift har Amdi igen ramt en mur, nu også ramt på sit levebrød af en ulovlig politisk fyring. Han har selv leveret det afgørende skyts til nopperternes hævn. Når han tidligere

tabte kontrollen og knuste sine vinderchancer i blind uvilje mod det konforme, gik det hovedsagelig ud over hans kammerater. Nu er han også selv offer. Med sagens store offentlige opmærksomhed kan han opgive at søge job noget sted i den danske folkeskole – også på mange andre arbejdspladser.

Midten af 1960'erne er fyldt med energiske mænd, der bryder med det konventionelle, får succes og bliver berømte i Danmark. Inden for hver deres felt fremstår de som frisindede symboler på en ny tid: sexologen Sten Hegeler, provo-præsten Harald Søby, erhvervsmændene Harald Plum og Haldor Topsøe, rejsekongerne Ejlif Krogager og Simon Spies. Nu indføres 'Den langhårede skolelærer fra Fyn' i denne nationale ikonografi af symboler på tidens kultursammenstød. Amdi har måske tabt sit levebrød i folkeskolen, men han ligner som en fornyelsens martyr, der på grænsen til det selvdestruktive forfægter individets frihed: Ingen skal forsøge at diktere ham noget som helst. Når det sker, kan han ikke reagere med andet end den ultimative modstand – uanset forventningsfulde børn og forældre, Sidenius og kolleger.

Opholdet på Kroggårdsskolen og hans nære forhold til Sidenius har til gengæld givet Amdi alle grundelementer til den pædagogik, han senere lancerer som særligt tvindsk – eller amdisk: at eleverne arbejder i selvstændige grupper, at de skal ud i det omgivende samfund og lave 'undersøgelser', at skolen har fokus på de underprivilegerede, både elever og verdens fattige, at skolen værdsætter praktisk arbejde for at få alle børn med og lære dem ansvar, og at planlægge undervisningen i et selvkritisk lærerforum. "Han har fået det hele foræret af Sidenius og Kroggårdsskolen," siger Merete.